

Zdzisław Gil

Szczególnie zasłużona dla miasta Krosna. Wspomnienie o Annie Muzyczuk (1956–2010)

Biorąc udział już w drugiej mszy świętej za duszę śp. Anny MUZYCZUK w kościele OO. Franciszkanów w Krośnie, po raz kolejny zadawałem sobie pytanie: jak to się stało, że tak nagle nas opuściła. To właśnie znajdujące się w tej gotyckiej świątyni krypty były również przedmiotem jej badań. Jak na filmie przed moimi oczami pojawiła się wewnątrz kościoła Jej postać stojąca obok Ojca Gwardiana Piotra Głoda. To właśnie z nim nasza Koleżanka na bieżąco dokonywała uzgodnień w trakcie sprawowania nadzoru archeologicznego nad realizacją kanałów do centralnego ogrzewania. Podobnie jak w krośnieńskiej Farze – Bazylice Mniejszej pw. Trójcy Świętej, kamienicy Rynek 24 i wielu innych przyrynkowych kamienicach m.in. Rynek 1 i 1a (obecna siedziba Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie) również i w tym franciszkańskim kościele Anna Muzyczuk pozostawiła część siebie. Wraz z mgr Janem Gancarskim – dyrektorem Muzeum Podkarpackiego w Krośnie w latach 1999–2001 odkryła relikty najstarszych krośnieńskich budowli publicznych – renesansowego ratusza i gotyckiego domu wójtowskiego. Przebadała również pod względem archeologicznym krypty pod kościołami w Łączkach Jagiellońskich, Humniskach i Osie-

ku Jasielskim. Jako, że muzealna pracownia konserwatorska sąsiaduje z Działem Archeologicznym kierowanym jeszcze do niedawna przez naszą zmarłą Koleżankę, wielokrotnie miałem okazję kontaktować się z Nią w różnych sprawach. Nigdy nikomu nie odmawiała pomocy. Była niezwykle zaangażowana i ofiarna w dziele ratowania zabytków, nie tylko tych archeologicznych. Wielokrotnie bolało ją to, że nasze ongiś królewskie Krosno – zwane *Parva Cracovia* – nie posiada należytej opieki konserwatorskiej. Dostrzegała to, czego nie widzieli inni. Cóż! Urodziła się w renesansowym Zamościu. Z okien Jej kamienicy widać zamojski Ratusz. Jak stwierdził w wywiadzie udzielonym po śmierci Anny tygodnikowi „Podkarpacie” dyrektor mgr Jan Gancarski: „Te badania zmieniły historię Krosna, która jakby została napisana od nowa. Każdy, kto dzisiaj zechce pisać historię Krosna czy też Podkarpacia i Karpat Polskich musi sięgnąć do Jej publikacji”. Przez wiele lat mgr Anna Muzyczuk – starszy kustosz a jednocześnie Kierownik Działu Archeologicznego Muzeum Podkarpackiego w Krośnie prowadziła badania wykopaliskowe w Hłomczy, w trakcie których odkryła m.in. paleolityczny szałas. Następnie, wraz z mgr Jerzym Ginalskim, obecnym dyrektorem Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, badała wczesnośredniowieczne grodzisko w Brzezowej koło Nowego Żmigrodu. Była współorganizatorem wielu konferencji archeologicznych, które w ciągu ostatnich lat odbywały się w krośnieńskim Muzeum. Śp. Annę poznałem w 1981 roku, gdy już była zatrudniona w ówczesnym Muzeum Okręgowym w Krośnie. Jeszcze raz pragnę podkreślić Jej wręcz nieprawdopodobną pracowitość, sumienność i osobiste zaangażowanie w to wszystko co robiła. Była niezwykle zapracowanym człowiekiem. Niejednokrotnie, widząc Ją w roboczym ubraniu, dosłownie upapraną w ziemi i błocie, we wnętrzu reliktyw wspomnianych krośnieńskich budowli ratuszowych i piwnic kamienicy Rynek 24, mówiłem Jej: Spausuj, pozwól młodszym porzucić łopatą i szpachlą...

Na naszym terenie Anna była prekursorem badań archeologicznych w zabytkach i przy relikwach tkwiących w ziemi zabytków architektury. Miała wielki dar przekonywania właścicieli i zarządców zabytków m.in. księży proboszczów, że przed prowadzeniem robót ziemnych należy przebadать dane miejsce pod względem archeologicznym. Tak było również na krośnieńskich ulicach: Piłsudskiego, Słowackiego, Blich i Czajkowskiego, gdzie wymieniano kanalizację sanitarną

Badania archeologiczne w krypcie pod prezbiterium kościoła parafialnego w Łączkach Jagiellońskich w 2008 roku. Od lewej, pierwsza ś.p. A. Muzyczuk, trzecia A. Lasok-Stachurska

i deszczową. Jak mało kto potrafiła zjednywać ludzi do idei ratowania zabytków. Ostatni raz spotkałem się z Nią na sobotnim dyżurze w Muzeum Podkarpackim w dniu 26 czerwca br. Akurat było mało zwiedzających mieliśmy czas na dłuższą rozmowę. Ponownie namawiałem Ją do opublikowania wyników badań zrealizowanych w ww. zabytkach. Powiedziała, że już nad tym pracuje... Zamierzała opublikować książkę, która byłaby podsumowaniem kilkudziesięciu lat pracy. Po dyżurze w Muzeum razem wracaliśmy na osiedle Traugutta; gdy wysiadała z mego samochodu czuła się dobrze. Nic nie świadczyło, że może tak nagle od nas odejść.

W krośnieńskim muzeum Anna przepracowała ponad 29 lat. Efektem jej prac badawczych jest ponad 60 artykułów i komunikatów opublikowanych w *Acta Archeologica Carpathica*, *Informatorze Archeologicznym*, *Materiałach*

i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego, Studiach i Materiałach Muzeum Okręgowego w Krośnie oraz w czasopiśmie *Z otchłani wieków*. Opublikowane przez Nią wspólnie z mgr Janem Gancarskim wyniki badań wykopaliskowych zrealizowanych na krośnieńskim Rynku w latach 1999–2001 poszerzyły w wydatny sposób naszą wiedzę o średniowiecznym i renesansowym Krośnie.

Anna Muzyczuk była bardzo szanowanym naukowcem. Publikując wyniki swoich badań zasięgała opinii wybitnych specjalistów z różnych dziedzin nauki. Na trwałe Jej nazwisko wpisało się w krajobraz kulturowy Krosna i Podkarpacia. Pomimo, że nie otrzymała tego tytułu, dla mnie pozostanie Osobą „Szczególnie zasłużoną dla miasta Krosna”.

Wrzesień 2010 r.